

УДК 821.161.1:81'42 «712»

ПРИНА ФІСАК

(Полтава)

ТВОРЧИСТЬ М.В. ГОГОЛЯ В СУЧАСНОМУ НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ

Ключові слова: гоголезнавство, дискурс, традиція, поетика, мотив, міфотворчість.

М.В. Гоголь залишив помітний слід у розвитку не тільки російської, а й світової літератури. Вже понад півтора століття творча спадщина митця є предметом пильної уваги як у вітчизняному, так і в зарубіжному літературознавстві.

Починаючи від 1990-х років гоголезнавство виокремилось як один із напрямків літературознавства, в межах якого здійснюються різновекторні дослідження. У сучасний період його розвитку не тільки видаються в повному обся-

зі художні тексти, щоденники, листування М.В. Гоголя (повні зібрання творів російською та українською мовами), але й переглядаються усталені підходи до творчості письменника, здійснюється пошук нових методів осягнення його спадщини. За словами П. Михеда, «сучасне гоголезнавство – своєрідна культурологічна лабораторія, де відбувається апробація різних наукових методик... Творчість Гоголя і його життя – це своєрідні культурні тексти, що дають багату поживу для гуманітаріїв різних профілів» [5, с. 203].

Проте літературна спадщина М.В. Гоголя до цього часу досліджена нерівномірно. Серед творів письменника, до яких найчастіше звертаються дослідники, відзначимо збірки «Вечори на хуторі біля Диканьки» та «Миргород», поему «Мертві душі» та п'єсу «Ревізор», петербурзькі повісті, а з середини 90-х років ХХ ст. – «Вибрані місця з листування з друзями».

Так, дослідженню «Вечорів на хуторі біля Диканьки» та питанням їх рецепції у ХІХ ст. присвячено ряд статей Н. Жаркевич, зібраних у книгу «О Гоголе (Н.В. Гоголь глазами ХХ века)» (2009). До неї також увійшли праці про ніжинський період біографії письменника, становлення його історичних поглядів, а також про гоголіану часопису «Київська старовина».

Чільне місце у вітчизняному гоголезнавстві займають роботи В. Мацапури. У ряді її статей (««Страшна помста» М.В. Гоголя як міфоцентричний твір: особливості поетики» (1999); «Фантазмагорія рождественской ночи: Гоголь «Ночь перед Рождеством»», «Запорожская Сечь в художественной интерпретации Н. Гоголя» (2000); ««Мертвые души» Гоголя: правильно ли мы понимаем их?» (2001); «Микола Гоголь. «Тарас Бульба»», «Прием отстранения в произведениях Н.В. Гоголя как особенность стиля писателя» (2004); «Полтавский «след» в украинских повестях Н.В. Гоголя (о влиянии В.А. Гоголя и И.П. Котляревского на творчество писателя)», «Функции сна и поэтика сновидений в художественной прозе Н.В. Гоголя», «Особенности казацкого мифа в творчестве Гоголя», «Міфопоетичний образ України в гоголівських «Вечорах на хуторі біля Диканьки»», «Исследовательский дискурс в очерке В.Г. Короленко «Трагедия великого юмориста» и современный гоголеведческий контекст» (2009) й ін.) та в одному з розділів книги «Украина в русской литературе первой половины ХІХ века» (2001), присвяченому творчості М.В. Гоголя, детально проаналізовано «Вечори на хуторі біля Диканьки», «Миргород» та «Мертві душі», розглянуто індивідуальний стиль письменника, особливості його поетики, інтертекстуальні зв'язки, язичницькі та християнські мотиви у творах митця. Ці та деякі інші аспекти творчої індивідуальності М. Гоголя, зокрема проблеми міфологізації та міфотворчості, жанрової специфіки, художньої структури та мотивної організації творчого доробку письменника досліджено в монографії В. Мацапури «Н.В. Гоголь: художественный мир сквозь призму поэтики» (2009). Авторка зазначає, що «створений письменником художній світ, його оригінальний, неповторний погляд на дійсність, його ставлення до способів її відображення невіддільні від його людської індивідуальності. <...> Знання особливостей, літературних смаків, <...> кола його знайомств та інтересів дозволяє глибше зрозуміти його художні твори, створену

ним другу, власне художньо-естетичну реальність»[4, с. 4-5].

Питанням про людську душу на перехресті страху, про любов як засіб порятунку від страху, про буття і страх, а також інші відтінки страху присвячено наукові дослідження О. Ковальчука («Душа людська на перехресті страху» (1994), «Страх у структурі російського буття: гоголівське бачення проблеми» (2002) та ін.), які стали основою його монографії «Гоголь: буття і страх» (2002). Автор звертає увагу читача на те, що М.В. Гоголь «є одним із найглибших інтерпретаторів теми страху у світовій культурі – недарма його повість «Зачароване місце» включена П. Гуревичем до антології «Страх» (М., 1998), де зібрано тексти <...> авторів, зусиллями яких протягом століть творився колективний «портрет» страху» [2, с. 5]. О. Ковальчук робить спробу раціоналізувати художні рефлексії письменника саме через призму страху, зважаючи в тому числі й на те, що «за Гоголем, Україна народилася в страху і зі страху» [2, с. 10].

Назвемо також монографії останнього десятиліття, якими окреслюється коло питань, що цікавлять сучасних науковців: «Молодой Гоголь (истоки и пути эволюции ранней прозы)» (Черкаси, 2004) О. Киченка, «Столичный текст М. Гоголя і М. Булгакова» (Полтава, 2009) О. Ніколенко, Т. Шарбенко, «Сквозь завихрения времени» (Київ, 2006) І. Дзири, «Мир автора и мир его героев (о раннем творчестве Н.В. Гоголя)» (Санкт-Петербург, 2006) В. Денисова, «М. Гоголь і українська опера (М. Лисенко та П. Сокальський)» (Донецьк, 2003) О. Изваріної, «Литературная среда раннего Гоголя» та «Н.В. Гоголь и его окружение в Нежинской гимназии» (Київ, 2009) О. Супронюк, «Гоголівська Диканька на історичних перехрестях» (Ужгород, 2003) та «Гоголівський Миргород на історичних перехрестях» (Ужгород, 2006) І. Сенька, «Домінанта *signore Nicolo*» (Полтава, 2008) Л. Волик.

Велика кількість статей, присвячених уже згаданим та багатьом іншим цікавим аспектам, опублікована за останні 10-15 років у періодичних виданнях та наукових збірниках. З-поміж них особливо вирізняються праці В. Воропаєва «Поздний Гоголь (1842-1852): новые аспекты изучения», «Від чого помер Гоголь» (1999), «Будьте не мертвые, а живые души. (О романе «Мертвые души Н.В. Гоголя)» (2006); В. Звиняцьковського «Реалист ли Гоголь?» (2004), «Гоголь и Украина: взгляд из 1840-х годов», ««Смехом твоим ты докажешь...» (Еще о природе комического у Гоголя)» (2009), О. Ніколенко «Таємниці Гоголя», «Красавица и черт» (2007), ««Мертві душі» як історія хвороби тогочасного суспільства» (2008), ««Она слишком высока для всякого, не только для меня». Женщины в жизни Николая Гоголя» (2009), В. Гусева «М.В. Гоголь як дослідник минулого України» (2000), «Пушкин и Гоголь как мифологические фигуры и доминантные символы русской культуры» (2004), «Пушкін, Гоголь, Шевченко як міфологічні фігури й доміантні символи національних культур» (2006), С. Абрамовича «Категория ужасного в эстетике Гоголя», «Гоголевская традиция в рассказе Чехова «Кривое зеркало» (2009), Р. Киреева «Два Гоголя» (2006), С. Кочетової «Некоторые аспекты формирования идиостиля писателя (на материале литературно-критических статей В.В.Розанова о Н.В.Гоголе)» (2003),

«Композиционное своеобразие книги Андрея Белого «Мастерство Гоголя» (2009), О. Анненковой «Две книги переходного десятилетия («Сумерки» Е.А. Баратынского и «Выбранные места из переписки с друзьями» Н.В. Гоголя) (1999), «Наставническое слово в письмах Н.В. Гоголя и Игн. Брянчанинова» (2002), Г. Самойленка «Нежин – город юности Гоголя» (2002), «Нежин в жизни и творчестве Н. Гоголя» (2009), Н. Хоменко «Феномен Гоголя» (2006), О. Орловой «Кривые рожи и кривые зеркала. Психологическая характеристика героев комедии Н. Гоголя «Ревизор»» (2000), «Крестная «дорога» Николая Гоголя», «Иконография Миколи Гоголя» (2009), О. Кобзар «Жінка-відьма у творах М. Гоголя та М. Булгакова» (2007), «Гоголевские традиции в драматургии М. Булгакова» (2009), В. Братко «Історична та фольклорна основи повісті М. Гоголя «Тарас Бульба»» (2006), «Компаративний аналіз творів українського фольклору і повісті М. Гоголя «Тарас Бульба»» (2007), «Зображення Запорозької Січі на сторінках повісті М. Гоголя «Тарас Бульба»» (2009) та ін.

У сучасному літературознавстві увагу дослідників привернули питання художнього методу М. Гоголя, поетики бароко у творчості письменника, творчої та особистої долі М. Гоголя пізнього періоду, духовно-естетичних пошуків митця. Вони знайшли відображення в роботах Ю. Барабаша, П. Михеда, Н. Крутікової, В. Воропаєва, О. Анненкової й ін.

Різноплановому дослідженню творчості М.В. Гоголя присвячено багато статей відомого вченого-літературознавця Ю.Я. Барабаша, зокрема ««Верный путь и тесные врата»: Над страницами «Выбранных мест из переписки с друзьями» Н.В. Гоголя» (1991), «Причинки до теми «Гоголь і українське літературне барокко»: генезис і типологія» (1992), «Гоголь и украинская барочная проповедь XVII в.» (1992), «Гоголь. Загадка «Прощальной повести» («Выбранные места из переписки с друзьями». Опыт непредвзятого прочтения)» (1993), «Страхи, ужасы и надежды России: (Над страницами книги Н.В. Гоголя «Выбранные места из переписки с друзьями»)» (1993), ««Духовным пражнениям пройнятий...». Гоголь і українська барокова проповідь» (1994), «Гоголезнаство в Україні і поза нею» (2005), ««Уроки етнографії для Гоголя»: давні дискусії в сучасній рецепції» (2007) та ін. У 1995 р. в Москві вийшла його книга «Почва и судьба. Гоголь и украинская литература: у истоков», у якій увага дослідника зосереджена на параметрах етнокультурного простору М.В. Гоголя, що постають взаємопов'язаними структуроутворюючими компонентами складної ієрархічної цілісності, які до того ж мають системні ознаки. Ю. Барабаш також розкриває питання «гоголівського бароко», що дає авторові можливість прослідкувати витоки оригінальної поетики митця.

Хочемо звернути увагу і на монографію Ю. Барабаша ««Коли забуду тебе, Єрусалиме...» Гоголь і Шевченко. Порівняльно-типологічні студії» (2001), в якій, використовуючи порівняльно-типологічний метод дослідження, автор розглядає особисті й творчі долі двох великих письменників ХІХ ст., аналізує їхні етичні та естетичні погляди, шляхи формування національної свідомості

митців. Книга містить багато цікавих фактів, сміливих і оригінальних висновків, що, можливо, і стало причиною її далеко неоднозначного сприйняття в наукових колах.

2007 року побачила світ книга Ю. Барабаша «Вибрані студії. Скворода. Гоголь. Шевченко». Вона складається з двох частин: першою є праця «Коли забуду тебе, Єрусалиме...», яку відзначено Національною премією України імені Т. Г. Шевченка за 2004 рік, другою – «Дух животворить (Читаємо Сквороду)», в якій головні віхи й доленосні події в житті Сквороди розглядаються в органічному зв'язку з ретельним «прочитанням» (іноді й «перепрочитанням») літературних, філософсько-етичних, богословських праць митця, в структурно-семантичних ретро- та перспективних кореляціях (античність, середньовічна містика, Просвітництво, українське бароко, М. Гоголь, Т. Шевченко, Ф. Достоевський, Л. Толстой та ін.). Задум автора полягає в тому, щоб через розгляд постатей і творчого спадку «Великої трійці» українського духу, спираючись на компаративістську методологію і крос-культурний аналіз, показати глибинну триєдність цих мистців [1].

Відомий український гоголезнавець П. Михед у ряді статей («Гоголь на путях к новой эстетике слова» (1996), «Апостольський прехт Миколи Гоголя (спроба реконструкції)» (2004), «Гоголь із погляду української русистики» (2006), «Біля витоків «православного» гоголезнавства: Пантелеймон Куліш» (2007), «Микола Гоголь і поляки (деякі аспекти дослідження)» (2008), «Апостол живих душ» (2009) та ін.) та книзі «Крізь призму бароко» (2002) зосередив увагу на витоках художнього світу М.В. Гоголя, на способах сакралізації художнього слова у «Вибраних місцях із листування з друзями», а в книзі «Пізній Гоголь і бароко: українсько-російський контекст» (2002) автор звертається до проблеми взаємозв'язку творчості митця з бароковою культурою. Зокрема, П. Михед зазначає, що «в останнє десятиліття Гоголь веде активний пошук нових естетичних засад, які щільно пов'язані з культурою бароко, збагачено романтичними віяннями... Сакралізація оповіді, пафос повчання, «решительный слог», «лирическая пафосность речи», і нарешті, чітко опри явленний пророчий профіль письменника – основні засади нової естетики Гоголя» [4, с. 182-183].

До пізнього періоду творчості М.В. Гоголя зверталася і Н.Є. Крутікова («Поздний Гоголь» (2000), «Батьківщина душі і новий шлях» (2008)). Зокрема, в статті ««Выбранные места из переписки с друзьями» Гоголя как утопия и ее западноевропейские параллели», що ввійшла до книги «Дослідження і статті різних років» (1993), дослідниця зазначає, що більшість ідей, висловлених М. В. Гоголем у «Вибраних місцях із листування з друзями», є важливими не лише для його часу, а й для наступних століть. Зокрема в ХХІ столітті знову привертає увагу «заклик до совісті, морального вдосконалення, до усвідомлення відповідальності й обов'язку перед Вітчизною, до ідеалу всеохоплюючої любові й братерства людей». Н. Крутікова розглядає даний твір у порівнянні з деякими зразками західних утопій. Говорячи про утопічність поглядів автора «Вибраних місць із листування з друзями», вона звертає увагу на те,

що гоголівська утопічна концепція ґрунтується перш за все на вірі у вплив проповіді й не менш сильній вірі у здатність кожної людини до духовного відродження [3].

Розробці різних аспектів художньої прози митця посвячено велику кількість дисертаційних досліджень, коло яких з кожним роком ширшає. Зокрема, особливостям поетики творів М.В. Гоголя присвячено дисертації «Повести Гоголя. Принципы нарратива» С. Овечкіна (Санкт-Петербург, 2005), «Вещный мир в творчестве Н.В. Гоголя: на материале «Вечеров на хуторе близ Диканьки», «Миргорода» и «Петербургских повестей»» Є. М'якініної (Москва, 2006), «Ритм прозы Н.В. Гоголя» К. Сергєєвої (Москва, 2007), «Концептуальная парадигма как средство отражения авторского мировидения» С. Троцюк (Ростов-на-Дону, 2007), «Проблемы действительности слова в художественном мире Н.В. Гоголя» П. Ніколаєвої (Іваново, 2008) та ін.; мотивній організації – «Мотивы власти в прозе Н.В. Гоголя» С. Рюпиной (Саратов, 2005), «Мотив «живого портрета» в повести Н.В. Гоголя «портрет»: текст и контекст» В. Баль (Томськ, 2011) та ін. Типологічні взаємозв'язки творчості М.В. Гоголя й різних письменників та рецепція гоголівських творів розглядаються в роботах «Своеобразие русской фантастической повести 1820-1830-х гг. (Н.В. Гоголь и В.Ф. Одоевский)» М. Лобициної (Москва, 1991), «Петербургская повесть в русской литературе XIX века: Пушкин, Гоголь, Достоевский» О. Дилакторської (Москва, 2000), «Персонажранней прозы А.П. Чехова и традиция Н.В. Гоголя» А. Лебедева (Москва, 2003), «Проблеми сприйняття В.В. Розановим особистості й творчості М.В. Гоголя» О. Чоботько (2004), «Н.В. Гоголь в творческом сознании М.А. Булгакова» М. Васильєвої (Томськ, 2005), «Композиционно-синтаксическая трансформация гоголевского текста в киносценарной интерпретации М.А. Булгакова» В. Спесивцевої (Санкт-Петербург, 2008), ««Столичный текст» У М. Гоголя і М. Булгакова (типология «петербургских» і «московских» повестей)» Т. Шарбенко (Сімферополь, 2008) та ін. Різним аспектам дослідження петербурзьких повістей М.В. Гоголя присвячено дисертації «Петербургські повісті М.В. Гоголя як цикл» В. Каталкіної (Харків, 1998), «Проблема души человека в петербургских повестях Н.В. Гоголя» Ким Хюн И (Москва, 2004), «Художественная концепция «Петербургских повестей» Н.В. Гоголя в восприятии девятиклассников» І. Малянової (Самара, 2004), «Риторический текст в «Петербургских повестях» Н.В. Гоголя» М. Чернігівської (Улан-Уде, 2008) та ін.

Не можна не відзначити, що в останнє десятиліття увагу вчених привертають філософсько-релігійні погляди М.В. Гоголя та духовна проза митця. Про це свідчать дисертації Н. Радіонової «Філософсько-антропологічні інтенції творчості М.В. Гоголя» (Київ, 2000), у якій з'ясовано духовно-культурну ситуацію в Україні початку ХІХ ст. та ідейні джерела формування світогляду М. Гоголя, визначено основні теоретичні та соціокультурні джерела філософської антропології письменника, розкрито погляди мислителя на місце і роль людини у світі

та охарактеризовано внесок митця до вітчизняної філософської думки; Н. Вандишевої «Християнсько-антропологічні мотиви у творчості М.В. Гоголя» (Харків, 2001), де комплексно проаналізовано феномен творчості М.В. Гоголя в контексті християнської антропології, визначено сутнісні філософські характеристики художніх творів письменника, що дозволяють говорити про його безсумнівну філософську значущість для культурного дискурсу не тільки XIX ст., і доведено, що підґрунтям понятійних та образних структур творів М.В. Гоголя є глибоко приховані універсальні релігійно-моральні засади; А. Супрун «Філософські погляди М.В. Гоголя в контексті українського романтизму» (Київ, 2004), в якій визначено зв'язок феномену творчості М. Гоголя з літературно-філософськими поглядами його попередників і послідовників, обґрунтовано належність М. Гоголя до української національної філософської традиції, з'ясовано місце романтизму та романтичної проблематики у філософсько-літературній спадщині митця, а також розкрито цілісність філософсько-художнього осмислення письменником релігійних, етичних, естетичних проблем та значення творчої спадщини М. Гоголя у системі світової та української філософії; Ю. Архипової «Художественное сознание Н.В. Гоголя и эстетика барокко» (Єкатеринбург, 2005), А. Белозерової «Диалектика художественного и религиозного в творческой эволюции Н.В. Гоголя» (Москва, 2009) та ін. Назвемо також ряд досліджень, присвячених безпосередньо «Вибраним місцям із листування з друзями» – книзі, яка, значно випередивши свій час, стала результатом духовного розвитку письменника на певному етапі його життєвого і творчого шляху: ««Выбранные места из переписки с друзьями» Н.В. Гоголя: своеобразие поэтики» В. Томачинського (Москва, 1999), «Художественное своеобразие цикла «Выбранные места из переписки с друзьями» в контексте поэтики «позднего» Гоголя» У. Алексеєвої (Новосибірськ, 1999), «Книга Н.В. Гоголя «Выбранные места из переписки с друзьями» в оценке современников» Є. Балдіної (Москва, 2005), ««Выбранные места из переписки с друзьями» Н.В. Гоголя в литературно-общественном контексте 1840-х годов: историко-функциональный аспект» С. Вільнової (Самара, 2008) та ін.

З-поміж питань, які викликають дискусії серед науковців різних країн, слід відзначити проблему опанування М. Гоголем народнопоетичної традиції. Вагомий внесок у розробку проблем, пов'язаних із міфотворчістю і міфопоетикою митця, у різний час зробили такі вчені, як Ю. Манн, Ю. Лотман, Ю. Барабаш, П. Михед, В. Мацапура, В. Денисов, В. Звиняцковський, А. Гольденберг, О. Киченко та інші. Деякі народні образи, мотиви, сюжети вже були предметом уваги в окремих працях Г. Гуковського, С. Машинського, М. Храпченка, Г. Поспєлова, В. Виноградова, В. Воропаєва, О. Ніколенко, Л. Дерези, В. Гусєва, О. Андрущенко, О. Калашникової та інших (частина робіт цих гоголезнавців уже згадувалися в нашій статті). Є й невелика кількість дисертаційних досліджень, які побіжно торкаються означених питань. Наприклад, «Динаміка міфологізації у ранній творчості М.В. Гоголя:

постмодерністська інтерпретація» О. Зеленського (Дніпропетровськ, 2001), автор якої аналізує романтичну картину світу та питання міфопоетики у ранній творчості Гоголя, досліджує динаміку транскультурних елементів міфу як особливої форми міжлітературної спільності; «Художній світ Гоголя у контексті української культурної традиції» О. Скобельської (Київ, 2002), де встановлено, що художня спадщина Гоголя сконцентрувала величезну культурно-історичну інформацію, дослідження якої дозволяє прочитати ряд феноменальних творчих явищ – від міфу та міфотворчості до художніх відкриттів сучасного «химерного» роману; «Міфопоетика метаморфози і способи її об'єктивації у художньому мовленні: лінгвосеміотичний аспект (на матеріалі прози М.В. Гоголя та М.О. Булгакова)» Л. Дикаревої (Київ, 2003), у якій здійснено аналіз способів об'єктивації метаморфози у міфопоетичних світах позасвідомого (сну, марення, галюцинування) та інших українських гоголезнавців.

Відображення цих проблем має місце і в кандидатських («Мифилогизм Н.В. Гоголя» С.А. Шульца (Ростов-на-Дону, 1997), ««Вечера на хуторе близ Диканьки» Н.В. Гоголя: особенности сюжетосложения и символика цикла» І. Трофимової (Санкт-Петербург, 2001), «Поэтика трагического и ужасного в повестях Н.В. Гоголя» А. Жукова (Самара, 2007), «Структурообразующая роль народного календаря в цикле Н.В. Гоголя «Вечера на хуторе близ Диканьки»» А. Полякової (Москва, 2008), «Мифопоэтические мотивы и модели в поэме Н.В. Гоголя «Мертвые души»» С. Мауриної (Саранськ, 2010) й ін.) та докторських («Народные исторические предания в творчестве Н.В. Гоголя» В. Зарецького (Єкатеринбург, 1999), «Фольклорные и литературные архетипы в поэтике Н.В. Гоголя» А. Гольденберга (Волгоград, 2007) й ін.) дисертаціях російських науковців. Однак, системного дослідження питання традицій фольклору (і зокрема українського) в творчій спадщині М.В. Гоголя на сьогодні, на жаль, немає.

Охопити повною мірою всі праці, які стосуються творчості М.В. Гоголя, навіть за два останні десятиліття немає можливості, бо їх насправді дуже велика кількість. Тому ми торкнулися лише тих, що, на нашу думку, є на сьогодні актуальними і засвідчують нові перспективні напрямки досліджень сучасного гоголезнавства.

Разом із тим ми дійшли висновку, що незважаючи на велику кількість наукових і науково-критичних робіт, присвячених М.В. Гоголю, та досягнуті успіхи в дослідженні його творчої спадщини, не всі аспекти творчості письменника розкриті в повній мірі. Творчий доробок митця надзвичайно багатогранний, тому наукова спільнота, спираючись на здобутки вітчизняного й зарубіжного гоголезнавства, має широкий простір для різнобічного осмислення творчого генія М.В. Гоголя та його безсмертних шедеврів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Барабаш Ю. Вибрані студії. Сковорода. Гоголь. Шевченко / Юрій Барабаш. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – 744 с.
2. Ковальчук О. Г. Гоголь: буття і страх : монографія / О. Ковальчук. – Ніжин, 2009. – 127 с.
3. Крутікова Н. Є. Дослідження і статті різних років / Н. Є. Крутікова ; Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка, НАН України. – К. : Стилос, 2003. – 540 с.
4. Мацапура В. И. Н. В. Гоголь: художественный мир сквозь призму поэтики / В. И. Мацапура. – Полтава : Полтавський літератор, 2009. – 304 с.
5. Михед П. В. Пізній Гоголь і бароко: українсько-російський контекст / П. В. Михед. – Ніжин, 2002. – 208 с.

ИРИНА ФИСАК

ТВОРЧЕСТВО Н.В. ГОГОЛЯ В СОВРЕМЕННОМ НАУЧНОМ ДИСКУРСЕ

В статье проанализированы научные и научно-критические работы последних двух десятилетий, посвященные Н.В. Гоголю, подведены итоги достигнутых успехов в изучении творческого наследия писателя современными украинскими и зарубежными учеными. Автор обращает внимание на наиболее актуальные темы, которые свидетельствуют о новых перспективных направлениях гоголеведения.

Ключевые слова: *гоголеведение, дискурс, традиция, поэтика, мотив, мифотворчество.*

IRINA FISAK

GOGOL'S WORKS IN CONTEMPORARY SCIENTIFIC DISCOURSE

The article deals with the scientific and critical work of the past two decades devoted to N.V. Gogol, summed up the achievements in the study of the creative heritage of the writer by modern Ukrainian and foreign scientists. The author draws attention to the most topical issues that suggest new directions of gogolevedenie.

Key words: *gogolevedenie, discourse, traditions, poetics, motive, myth-making.*

Одержано 12.12.2013 р.